

Que drets tenien els senyors front als moradors d'aquestos senyoriis? Tenien la jurisdicció i els drets jurisdiccionalis propis; imposar penes i multes, amb jutges imposats pel senyor. Regalies i monopolis de fabricació sobre l'activitat comercial; forn, tenda, etc. Regalies jurisdiccionalis; com l'aduana, etc. Rentes derivades del domini directe (impost sobre la terra). Propietats privades del senyor. Censos i la part corresponent del delme (diezmo) i l'administració de dit impost.

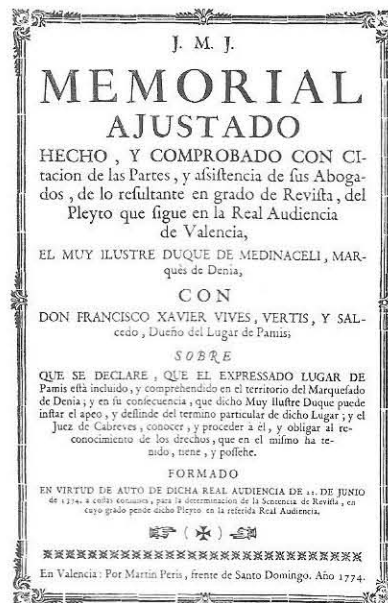
Totes aquestes relacions senyor-vassall també podien donar-se entre la mateixa noblessa de diferent jerarquia. Es a dir, que certs senyoriis o feudos exercien certs drets jurisdiccionalis (impondre lleis, penes o multes, anomenar alguns carrecs, etc.), sobre altres més xicotets, vendria a ser el fenomen de la subinfeudació. I es lo que passaria entre Pamis i Dénia. De ahí que entre els titulars dels 2 senyoriis; els Vives en Pamis i els Medinaceli en Dénia s'inicié un pleit en 1765 i que acabarà aprox. en 1774. El problema de fons entre els 2 senyoriis ve marcat perque aquells drets jurisdiccionalis podien comportar el cobrament d'alguns impostos amb un valor prou quantios, es al càs del terç-delme. El delme era un impost eclesiàstic consistent normalment en cobrar una quantitat que solia oscilar en 1/10 o un 1/16 part de la cullita o del ramat dependent del producte i del lloc. Encara que el seu oritge va ser un dret enajenat per la Corona a l'Església.

Però va ocórrir que les campanyes contra els àrabs requerien d'unes despeses molt grans i l'Església en al seu afa d'extendre la cristiandat ajudà a la Corona, en aquest càs al rei En Jaume I a cobrir les despeses de la conquesta. Al Papat va permetre que 1/3 del delme, el terç-delme anara destinat a aquell fí. Si en un principi va resultar com a mesura conjuntural al fí el impost perduraria durant segles. En un primer moment al cobrament el feia la Corona, poc a poc, s'encarregaria la noblessa valenciana al pas de que la Corona es desfeia de les seues posesions, i en contades ocasions el rei retendria aquest impost en les seues mans.

D'aquest manera els Vives, senyors de Pamis com els Medinaceli, Marqués de Dénia estaven pleitejant per tan quantiosa renda (terç-delme) i que a la vegada podia ser utilitzat amb tota seguretat pel marquès de Dénia per obtindre futurs impostos o drets en uns anys en que les rendes senyorialis anaven a la baixa i que anirien en detriment més encara dels Vives. El pleit va ser molt llarg, com quasi tots als d'aquest tipus, realment es jugaba una part essencial de la independència político-administrativa i jurisdiccional i a la vegada econòmica, podent haver somogut les bases del poder feudal dels Vives a Pamis.

Per a el cas d'Ondara pensem que els marquesos de Guadalet com casa senyorial més important, tendria menys dependència de Dénia. I així podem dir que la marquesa de Guadalets en mitat del S. XVIII fa una extensa regulació sobre lo que va a ser el nou mercat d'Ondara.

ja que li corresponia el monopoli sobre l'activitat comercial. En aquesta breu exposició hem pretingut posar de manifest com durant l'Antic Règim les relacions Ondara-Pamis eren molt exigues i febles a nivell jurídic-administratiu, en canvi amb Dénia al S. XVIII ho eren un poc més intenses. Unes relacions feudo-vasallàtiques que fragmentaven molt el

poder de la corona i primaven a les cases titulars de eixos senyoriis. No ocorreix lo esmentat quant s'instaure el nou Règim lliberal al S. XIX, a on Pamis es vincularà definitivament política i administrativament a Ondara, i es que el règim burgués que s'instaura hi ha no enten el privilegi nobiliari com a forma d'organització de la societat i l'estat.